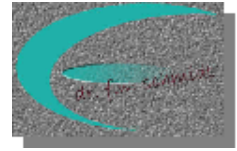

Histo-visie

De eerste wereldoorlog

Inleiding

De eerste wereldoorlog heeft in Nederland niet geleid tot militair geweld. Wel werden we geconfronteerd met de ellende die deze oorlog teweeg bracht.

In de winter 1918—1919 herbergde Hasselt 146 Franse vluchtelingen. Ze werden ondergebracht in de hervormde en in de openbare school. In een houten noodkeuken werd voor hen gekookt. Daartoe stond hen een gebruikte kookkachel, zes stookpotten, 41 teilen, veertien emmers, drie ketels, vier grote en zes kleine kookpannen, vijftien carbidlampen, 37 borden en een partij turf tot hun beschikking. De lijst vermeld nog meer, maar in

de bovenstaande opsomming is het voornaamste opgenomen.

fulde.

De benodigde gelden kwamen van het natio-

Hasselt, O.L. School met Bestien

Steuncomité

Voor de organisatie was het plaatselijke crisiscomité verantwoordelijk. Deze was nauw gelieerd aan het gemeentebestuur. De secretaris was de op Ridderstraat 44a wonende dhr. Kraay, die deze functie ook binnen het lokale bestuur ver-

nale comité, waarvan Wilhelmina beschermvrouwe was.

De opvang vergde nogal wat financiële middelen. In totaal werd van eind oktober 1918 tot en met december 1919 meer dan 19.000 gulden uitgegeven. Het merendeel ging uiteraard op aan levensmiddelen, maar daarnaast werd

ook veel geld besteed aan kleding, brandstof en onderhoud.

Wat dat laatste betreft zien we regelmatig uitgaven aan timmerlieden en schilders in de rekeningen terugkeren. Vaak ging het daarbij om forse bedragen. We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat een deel van het reguliere onderhoud van de schoolgebouwen door het nationale crisiscomité bekostigd is.

Dat was overigens nog niet alles, want voor het gebruik van de scholen werd ook nog eens een nota ingediend.

Verblijfsduur

De oorlog mocht dan in november 1918 geëindigd zijn, het leidde niet tot de onmiddellijke terugkeer van de vluchtelingen.

Eigenlijk niet zo vreemd. Noord Frankrijk en België waren voor een deel verwoesd. Bovendien was daar nog aan alles gebrek. De Spaanse griep was eveneens een reden om nog niet naar huis te gaan. Ook onder

de vluchtelingen sloeg deze toe. Er moest steeds meer geld worden besteed aan medische zorg. Zo werden er verplegers aangesteld en was het soms nodig dat zieken naar het ziekenhuis getransporteerd moesten worden. Dat gebeurde met de auto. Een ritje dat meer dan twintig gulden kostte. De ziekenhuis opname vergde nog meer. Hier was een bedrag van over de zeventig gulden mee gemoeid. Voor die tijd grote bedragen. Om dergelijke kostbare medische handelingen te voorkomen, besloot men voorzorgsmaatregelen te nemen. In November werd voor 483 gulden creoline aangeschaft. Behandeling met dit ontsmettings-middel moest een uitbraak voorkomen. Zo eenvoudig was dat echter niet. De dood toonde geen genade. Zo vinden we begin 1919 in de rekeningen een bedrag van 14,20 terug dat betaald is voor een begrafenis op het rooms-katholieke kerkhof. Dat ze op die plek begraven

zijn heeft te maken met het feit, dat de meeste vluchtelingen uit katholieke gebieden kwamen.

Dat waren overigens niet de enige kosten. Er werd ook nog 17,60 uitgegeven aan kisten en aan een tweetal kruisen.

Einde van het comité

Pas in het voorjaar keerden de vluchtelingen huiswaarts. In de periode april-december 1919 werd nog maar in totaal 900 gulden aan vluchtelingenopvang besteed.

Daarmee was het verhaal nog niet geëindigd. Tien jaar later - in 1929 - schreef de burgemeester van Hasselt, dhr. Royer, aan de Commissaris van de Koningin een brief.

Op een spaarbankboekje bij de plaatselijke Boerenleenbank bleek nog steeds een kapitaal van 1.295 gulden te staan Dit was het bedrag dat het locale comité aan haar inspanningen had overgehouden. Inmiddels was

het door rente al gestegen tot een somma van 1.734 gulden. Of de burgemeester dit bedrag aan de locale armoedbestrijding mocht besteden? Het antwoord was kort: nee! Hij moest zich met zijn vraag maar wenden naar de minister van binnenlandse zaken.

Bron: HCO, Hasselt, toegangsnummer 1365.4, inv.nr. 2052.